

baron Snouckaert van Schauburg ³⁾, melding van deze acte en vermeldt onzen Gijsbert als wettigen zoon van *Qijsbert van Randwijck, heer* in Doornick (door koop in 1437), *gest.* 1466, bij diens eerste vrouw *Lijsbeth Pieck*, *gest.* 1436 of 1437. Uit diens tweede huwelijk met *Lijsbeth van Doornick* (niet de erfdochter van *Doornick*) sproot volgens deze bron *Rutger van Randwijck*, die dus tweede zoon en merkwaardigerwijze leenvolger van zijn vader was als heer in Doornick.

Gezien het feit, dat Gijsbert van Randwijck in 1462 als bastaard voorkomt doch later niet meer, en dat hij zoo'n aanzienlijke loopbaan had, lag het voor de hand, een reeds sinds lang bekenden legitimatiebrief, **3** Januari 1474 uitgegeven voor *Gijsbert van Randwijck Gijsbertsz.*, op hem **toepasselijk** te doen zijn.

Deze brief berustte vroeger met een groot gedeelte van het archief van Waardenburg en **Neerijnen** op het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage (collectie Van **Spaen**), doch is sedert 1918 te vinden bij het in het Rijksarchief te Arnhem berustende archief van **Waardenburg**, waarmede de collectie Van **Spaen** werd hereenigd.

Hoewel **baron** Snouckaert in de genealogie in de **Gen.** en **Her.** Bladen den in dezen brief genoemden Gijsbert van Randwijck vereenzelvigt met een jongeren Gijsbert, bastaardzoon van den landrentmeester Gijsbert, achtte o. a. de Redactie van Nederland's Adelsboek (jaargang 1926) dit standpunt onjuist en verklaarde den **gelegitimeerden** Gijsbert van 1474 identiek met den **landrentmeester** zelf, dus met den bastaard van 1462. Ook Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van **Blokland** bleek volgens zijn artikel in **Gelre, Bijdragen en Mededeelingen**, XXVIII (1925), blz. 67 op dit standpunt te staan.

Nu vonden wij evenwel in het sedert vele jaren als bruikleen op het Rijksarchief te Arnhem berustende archief van het kasteel Waardenburg, dat verscheidene acten over de oudste **Randwijcken** bevat, een tot dusver onbekenden legitimatiebrief, ook voor een *Qijsbert van Randwijck*, en gedateerd 16 Januari 1464. Hierin wordt een Gijsbert van Randwijck, geboren uit een gehuwden man en een ongehuwde vrouw ⁴⁾, wiens ouders overleden zijn, krachtens Keizerlijke volmacht volledig gelegitimeerd. Hij wordt zòò gewettigd, dat hij met zijn uit wettig huwelijk gesproten broeders en zusters zal **medeërven**, en dat de vlek van onwettige geboorte geheel van hem wordt weggenomen. Wij hebben hier dus te doen met een wettiging „in goede en bloede”, zooals het Geldersche landrecht dit eischte ⁵⁾, waarmede aan den gelegitimeerde de staat van wettig kind door het daartoe bevoegd gezag volledig wordt toegkend.

Vergelijken wij hiermede den legitimatiebrief van 1474, dan zien we, **dat** de Keizer aan *Gijsbert Gijsbertsz. van Randwijck* slechts een wettiging in den bloede verleent, ten einde hem in staat te stellen ambten te bekleeden, zoodat deze **Gijsbert** niet met een wettig kind valt gelijk te stellen. Ter vergelijking **zijn** de belangrijkste gedeelten van beide **legitimatiebrieven** hierachter als bijlagen afgedrukt.

³⁾ Genealogische en Heraldische Bladen, 2de jaargang (1907), blz. 97 en vlg.

⁴⁾ Er staat „soluta”. Volgens Du Cange, Glossarium, beteekent solutus in dit verband: Coelebs, d.i. ongehuwd.

⁵⁾ Mr. S. J. Fookema Andreae. Het Oud-Nederlandsch Burgerlijk Recht, II, blz. 213.

Nu is het duidelijk, dat de legitimatiebrief van 1464 den vader Gijsbert betreft, en die van 1474 den zoon. De ouders immers van den in 1464 gelegitimeerden Gijsbert zijn volgens den brief overleden, zoodat deze brief niet op den jongen Qijsbert, wiens vader eerst in 1482 overleed, betrekking kan hebben. Daar er een legitimatie van den ouderen Gijsbert moet hebben plaats gehad — de betiteling bastaard komt later niet meer voor — kan de brief van 1464 slechts op hem betrekking hebben.

Dat hij ondanks deze legitimatie niet de leenvolger van zijn vader was, behoeft nu geen verwondering te **wekken**. De legitimatie had eerst plaats. **12** jaar na zijns vaders dood en bovendien is **het** vrijwel **onaannemelijk**, dat hij ouder was dan zijn wettige broeder *Rutger*, de leenvolger. Gijsbert was immers blijkens den legitimatiebrief geboren tijdens het huwelijk van zijn vader, en men kan toch eerder het verwekken van een natuurlijk kind aannemen in een later stadium van het huwelijk van den vader dan reeds vòòr de geboorte van het eerste kind.

Aangezien de legitimatie van 1464 aan alle wettelijke eischen blijkt te voldoen, bestaat er o. i. geen enkele reden, om met de Redactie van Nederland's Adelsboek den landrentmeester *Gijsbert van Randwijck* als den stamvader van zijn geslacht te beschouwen ⁶⁾. Veeleer behoort **hij**, als volledig **gewettigde** zoon, te worden geplaatst in de stamreeks onder zijn vader *Qijsbert*, heer in Doornick, en **zijn** grootvader *Rutger*, **ambtman** van Overbetuwe ⁷⁾.

BIJLAGE I.

1464 Januari 15.

Henricus **Spaen**, gloriosissimi et invictissimi **domini domini** Friderici, Romanorum imperatoris semper Augusti, fiscalis et orator Dei ac Eiusdem sacre imperialis Maiestatis gratia **sacri** Lateranensis palatii **comes**,

Universis et **singulis**, ad quos ptesentes nostre **patentes** littere pervenerint, salutem.

Solet divinissima imperialis clemencia, **cuius** cuncta gubernanda divino **nutu credita** sunt, providentia labentibus occurrere, lapsa restituere natureque defectibus sacrorum beneficiorum **diffusione** **pie** succurrere, ut eius ad **instar** cuius imperiali scepro in universo solus a Solo **tenet vices**, imperfectum quodque in prorsus dimeritorum extet **occasio**, perficiendo reficiat ⁸⁾. Immo ⁹⁾ ut **huius-**cemodi augustalis prodige pietatis **diffusiora** reddat **donaria** aliis **sacri** imperii fidelibus et devotis **harum** largicionum **divarum** et imperialium beneficiorum perfusionum **vices** deleget, sic immensum non mensum digna **voce** predictas gratiarum statum Cesaris decere Majestatem. Ne gravior **principis aditus** temperstam **eius-**dem arguat clemenciam, sane et oppértune debitis **multiplicatis** **precibus** a dilecto nobis **Gijsberto** de **Randwick**, laico Traiectensis diocesis, macula genitura insigni flexis genibus **pulsi sumus** ut eundem ex conjugato et soluta procreatum **se** asserentem legitimare omnemque geniture maculam abolere reintegrare et ad omnia et singula jura legitimacionis et successionis restituere sibi que legitimitatis beneficia concedere et imper tiri **Cesarea** auctoritate dignaremur, juxta euiusdem nobis commisaionis et indulti a **sacra** tissimo et invictissimo principe et domino nostro domino

⁶⁾ Ned. Adelsboek, Historisch Gedeelte, 11 (1930).

⁷⁾ Dit ware in overeenstemming met de gedragslijn van genoemde Redactie in zake het geslacht van Imhoff (14de generatie), het geslacht von Inn- und Kniphausen (3de generatie), en den gelegitimeerden tak Worbert van Wassenaer-Starrenburg (Ned. Adelsboek 1923, blz. 198).

⁸⁾ Deze zin is grammaticaal onjuist.

⁹⁾ Er staat Emmo.